

Ата-аналарға арналған кеңестер:

«Балаларға қажетті ойыншықтар»

Ойыншықтар балалардың эмоциялық әлемін байытуға ықпал етеді. Олар баланың өз сезімдерін білдіруге, айналасындағы әлемді зерттеуге, қарым-қатынас жасауды үйренуге және өзін танып-білуге мүмкіндік беретін орта болып табылады. Ойыншық баланың сезімдерін білдіруіне көмектеседі. Баланың оған шағымдануға, ұрсып, жазалауға, аяп, жұбатуға болатын ойыншық. Ойыншық баланың жалғыздықтан қорқу, ата-анасы кеткенде, қараңғылықтан қорқуды жеңуіне көмектеседі, жарық сөнгенде ұйықтап кетуі қажет болғанда.

Ойыншықтарды сатып алғанда қарапайым ережені ұстаныңыз: ойыншықтарды жинамаңыз, таңдаңыз!

Әрине, балада оның сезімін, ойлауын, көкжиегін дамытуға, шынайы және ертегі жағдайларын ойнауға мүмкіндік беретін, үлкендерге еліктейтін ойыншықтардың белгілі бір жиынтығы болуы керек. Жақсы таңдалған ойыншық – тәрбиелеудің маңызды құралы. Бірақ ол бұл функциясын тек ата-аналар «Қандай ойыншықтар оның жасына сай? Балаға қанша ойыншық қажет? Балам осы ойыншықпен не істейді?» деп ойланып сатып алған кезде ғана орындай алады.

Қандай ойыншықтар балаларға қажет?

Образды ойыншықтар: қуыршақтар, машиналар, ыдыс-аяқ, жиһаз, жануарлар. Кішкентайларға балаларды бейнелейтін қуыршақтар қажет, ал үлкендерге әртүрлі мамандықтағы үлкендерді бейнелейтін қуыршақтар, әдеби шығармалардың кейіпкерлері (Қызыл телпек, Доктор Айболит, Крокодил Гена...), ұлттық киімдегі қуыршақтар қажет. Қуыршақтарға суретші берген атпен таныстырыңыз (бұл ат қорапта немесе жапсырмада болады), аты жоқ қуыршақты өзіңіз қойыңыз, баланы да тартуды ұмытпаңыз. Қуыршақпен ойындар үшін ыдыс-аяқ, жиһаз қажет. Осы ойыншықтарды сатып алу кезінде олардың өлшемдеріне көңіл бөліңіз.

Жұмсақ ойыншықтар (аю, қоян, лиса және басқа да жануарлар) ұлдар мен қыздарға да керек. **Бала үшін ойыншықтар** мықты, ірі және артық бөлшектері болмауы тиіс. Олардың шынайы адамдарды, жануарларды немесе заттарды көшірмелеуі міндетті емес. Керісінше, зерттеулер көрсеткендей, балалар ойыншықтармен ойнағанда олардың негізгі ерекшеліктерін көрнекі түрде бейнелегенін ұнатады. Бұл да пайдалы, өйткені бала ойыншықтың шынайы зат еместігін түсінеді, бұл оның ой-өрісін дамытуға пайдалы.

Ересек мектепке дейінгі балалады нақты бейнелері бар, барлық бөлшектерімен көшірмеленген ойыншықтар (модель машиналар, кішкентай қуыршақтар) қызықтырады.

Техникалық ойыншықтар: ұшақтар, зымырандар, танктер және басқа да механикалық, электрлік немесе инерциялық қозғалтқышпен қозғалатын

ойыншықтар. Бұл ойыншықтар балаларда техникалық қызығушылықты оятады және негізінен ересек балаларға арналған.

Құрылыс жинақтары мен конструкторлар: ағаштан, пластмассада, металдан және басқа материалдардан жасалған. Бұл ойыншықтарға баланың қызығушылығы ұзақ уақыт сақталады. Кішкентайларға бірнеше бөлшегі бар, түрлі-түсті ойыншық жинақтары қолайлы. Үлкендерге көп бөлшектері бар жинақтарды сатып алу ұсынылады, оларды қосу үшін арнайы дағдылар қажет (болттарды бұрау, кілтпен жұмыс істеу және т.б.).

Өзіндік ойыншықтар: әртүрлі материалдардан жасалған ойыншықтар: мата, поролон, қағаз, саз, табиғи материалдар. Кішкентайлар осындай ойыншықтың үлкендердің қолынан қалай жасалатынын көруге қызығады, эмоциялық тұрғыдан әсер алып, ойнауды асыға күтеді.

Ересек балаларды ойыншық жасау процесіне белсенді түрде қатыстыру ұсынылады, оларға күшіне сәйкес тапсырмалар беріп, дербестікті дамыту және еңбекке деген қызығушылықты тәрбиелеу.

Дамытушы ойыншықтар (лото, домино, парлы суреттер, кубиктер, мозаикалар) балаларға түстермен, пішіндермен, өлшемдермен танысуды үйретеді, шындықтың әртүрлі аспектілері туралы білімдерін кеңейтеді.

Халықтық ойыншықтар (матрешкалар, пирамидалар, штангалар, қаптамалар, құсқыштар) кішкентайлар үшін ұсынылады.

Қозғалыс ойыншықтары (доптар, секіртпелер, шеңберлер, кеглі) барлық жастағы балалар үшін пайдалы және қажет.

Күлкілі ойыншықтар (жануарлар мен адамдардың күлкілі бейнелері) баланы қуанышқа бөлеуге, көңілін көтеруге және әзіл-қалжың сезімін дамытуға бағытталған. Оларды бөлек сақтап, кейде ғана қолдану ұсынылады, бұл баланы немесе оның достарын қызықтыру үшін.

Балаларға қанша ойыншық қажет?

Баланың жасына, жынысына, даму деңгейіне, қызығушылықтарына, ата-аналардың қаржылық мүмкіндіктеріне және көптеген факторларға байланысты. Балада тым көп ойыншық болмауы тиіс: олар көп болған сайын, бала тез шаршайды, қызығушылығы жоғалады, ойыншықтар оларды қанағаттандырмайды. Егер ойыншықтар жеткіліксіз болса немесе аз болса, бала қызықты ойын ойнау мүмкіндігінен айрылады. Ойыншықтар балаға қажет деңгейде болуы керек, яғни артық болмауы тиіс. Егер балаңызда сүйікті қуыршағы, маймылы, машинасы бар болса, бұл байланысты қолдаңыз! Баланы ойыншықтарына мұқият қарауға үйретіңіз. Ескі ойыншықтарды жөндеу, қайта бояу (баланың көмегімен) оларды лақтырып тастауға немесе жаңа ойыншықтарды сатып алуға қарағанда әлдеқайда жақсы. Жаңа ойыншықтар балаңыздың ойын әлемін байыту үшін ғана пайда болуы тиіс.

